

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Bedömningar vid nedskrivning av goodwill

**- en fallstudie om företags nedskrivningsprövningar och
bakomliggande bedömningar -**

Kandidatuppsats i företagsekonomi
Extern redovisning och Företagsanalys
Höstterminen 2006

Handledare: Thomas Braun

Inga-Lill Johansson

Författare: Helena Sandberg 820825

Bianca Tuula 850819

Karin Vahlberg 820404

Förord

Vi vill tacka samtliga personer som hjälpt oss att genomföra uppsatsen.

Till att börja med vill vi tacka våra handledare, Inga-Lill Johansson och Thomas Braun som funnits tillgängliga och varit till stor hjälp under uppsatsens gång.

Vidare vill vi tacka våra respondenter som tagit sig tid och delat med sig av sina kunskaper.

Slutligen vill vi tacka våra opponenter som delat med sig av sina åsikter och kommit med goda råd avseende uppsatsen.

Göteborg, januari 2007

Helena Sandberg

Bianca Tuula

Karin Vahlberg

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet Extern redovisning, Kandidatuppsats, Ht 2006

Författare: Helena Sandberg, Bianca Tuula och Karin Vahlberg

Handledare: Thomas Braun och Inga-Lill Johansson

Titel: Bedömningar vid nedskrivning av goodwill

Bakgrund och problem: Expanding av multinationella företag har fått till följd att en internationell harmonisering av redovisningen har efterfrågats för att öka jämförbarheten mellan företag. Resultatet av detta har blivit att EU beslutat att införa gemensamma redovisningsregler för alla börsnoterade företag. Dessa skall från och med den 1:a januari 2005 följa IAS/IFRS. Reglerna innebär bland annat att goodwill numera inte skrivs av utan istället skall nedskrivningsprövning utföras minst årligen. Vid nedskrivningsprövningen föreligger inslag av bedömningar vilka är av intresse att studera. Vidare har det tillkommit en rad upplysningskrav avseende goodwillposten. De frågeställningar som denna studie behandlar är:

- Hur går företag tillväga i praktiken för att beräkna om det föreligger ett nedskrivningsbehov av goodwill?
- Vilka bedömningar ligger bakom en nedskrivning och vad får dessa för konsekvenser på redovisningens användbarhet som beslutsunderlag?
- Hur ställer sig företag till att lämna utförliga respektive begränsade upplysningar i årsredovisningen avseende nedskrivning av goodwill och vad får detta för konsekvenser för redovisningens användbarhet som beslutsunderlag?

Syfte: Syftet med denna studie är att bidra till en djupare förståelse för hur nedskrivning avseende goodwill går till i praktiken. Vi vill identifiera vilka bedömningar som görs samt studera utrymmet för subjektivitet och vilka incitament som kan påverka bedömningarna.

Avgränsningar: Vi har valt att avgränsa denna studie till att enbart beröra nedskrivning av tillgångsposten goodwill eftersom den, till skillnad från övriga immateriella tillgångar inte längre är föremål för avskrivning. Vidare har avgränsning skett till att endast studera börsnoterade bolag eftersom dessa är direkt påverkade av det nya regelverket.

Metod: Vi har i uppsatsen använt oss av en kvalitativ fallstudie där insamling av empiri har skett genom intervjuer med två börsnoterade svenska företag vilka gjort nedskrivningar av goodwill under 2005.

Slutsats: Utifrån studien har det framkommit att tendenser till inslag av tidigare regelverk förekommer eftersom nedskrivningsprövning endast görs vid indikation på värdenedgång. De största bedömningarna uppstår vid förvärvet av goodwill då man skall urskilja immateriella tillgångar från övervärdet. Denna bedömning ligger till grund för hur posten kommer att behöva justeras med eventuella nedskrivningar i framtiden. Vidare har det framkommit att det förekommer utrymme för subjektivitet, dock inte större än tidigare. Incitament som kan påverka bedömningarna är bland annat lön och bonussystem som är resultatbaserade.

Förslag till fortsatt forskning: Intresse har väckts för hur kulturella aspekter kan påverka tolkningen av de nya reglerna. Det vore därför intressant att jämföra olika länders tillämpning av IFRS inom Europeiska Unionen för att se huruvida IFRS har lett till den harmonisering av redovisningen som det i grunden var syftat till.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	- 5 -
1.1 BAKGRUND	- 5 -
1.2 PROBLEMDISKUSSION	- 6 -
1.3 PROBLEMFÖRMULERING	- 7 -
1.4 SYFTE	- 7 -
1.5 AVGRÄNSNINGAR	- 7 -
1.6 UPPSATSENS DISPOSITION	- 8 -
2. METOD	- 9 -
2.1 ARBETSPROCESS	- 9 -
2.2 VAL AV METOD	- 9 -
2.3 INFORMATIONSSAMLING	- 10 -
2.3.1 <i>Insamling till referensram</i>	- 10 -
2.3.2 <i>Insamling av empiri</i>	- 10 -
2.4 URVAL	- 11 -
2.5 RELIABILITET	- 12 -
2.6 VALIDITET	- 13 -
2.7 KÄLLKRITIK	- 13 -
3. REFERENSRAM	- 15 -
3.1 REDOVISNINGSNORMERNAS FÖRÄNDRING	- 15 -
3.1.1 <i>IASB</i>	- 15 -
3.1.2 <i>Principbaserad kontra detaljstyrd redovisning</i>	- 15 -
3.2 GRUNDLÄGGANDE KRITERIER FÖR REDOVISNINGENS UTFORMNING	- 16 -
3.2.1 <i>IASB:s föreställningsram</i>	- 16 -
3.2.2 <i>Rättvisande bild</i>	- 18 -
3.3 DEFINITION GOODWILL	- 18 -
3.4 FÖRVÄRVSMETODEN	- 19 -
3.5 IAS 36, NEDSKRIVNINGAR	- 20 -
3.5.1 <i>När och hur skall en tillgång skrivas ned?</i>	- 20 -
3.5.2 <i>Fördelning av goodwill på kassagenererande enheter</i>	- 21 -
3.5.3 <i>Upplysningar</i>	- 21 -
3.6 BEDÖMNINGAR	- 22 -
3.6.1 <i>Bedömningsproblematik</i>	- 22 -
3.6.2 <i>Bedömarens kompetens</i>	- 23 -
3.6.3 <i>Osäkerhet</i>	- 23 -
4. EMPIRI OCH ANALYS.....	- 25 -
4.1 RESPONDENTER	- 25 -
4.2 FÖRETAGSSPECIFIKA NEDSKRIVNINGSPRINCIPER	- 25 -
4.3 BEDÖMNINGAR	- 28 -
4.4 INCITAMENT	- 29 -
4.5 UPPLYSNINGAR.....	- 30 -
5. SLUTSATS.....	- 32 -
5.1 FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	- 33 -
6. KÄLLFÖRTECKNING	- 34 -
FIGUR 1. UPPSATSENS DISPOSITION	- 8 -
FIGUR 2. FÖRVÄRVSANALYS	- 20 -
BILAGA: INTERVJUFRÅGOR	

1. Inledning

Kapitlet inleds med bakgrund och introduktion till det valda ämnet för att vidare utvecklas i en problemdiskussion som leder fram till problemformulering och syfte med studien. Kapitlet avslutas med studiens avgränsning samt en modell över uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

Redovisningen i Europa utgörs av två huvudsakliga redovisningsprinciper, den kontinentala och den anglosaxiska redovisningsprincipen. Den kontinentala traditionen tillämpas i Västeuropa med undantag från Storbritannien, Irland och Holland, medan den anglosaxiska omfattas av dessa undantag samt USA. Den stora skillnaden mellan de båda traditionerna är hur starkt kopplad redovisningen är till lagstiftningen. Den kontinentala traditionen bygger på att de civilrättsliga reglerna är baserade på nedskrivna lagar och att redovisningen skall vara detaljstyrd av dessa. Den anglosaxiska traditionen är principbaserad och bygger mer på normgivning än nedskrivna lagar och har för syfte att uppnå en rättvisande bild. En bidragande orsak till att redovisningen har utvecklats olika har varit att i länderna med anglosaxisk tradition har företagen i större utsträckning varit börsnoterade och att man därmed satt mer fokus på redovisningens betydelse för aktieägarna och dess användbarhet som beslutsunderlag. (Smith, 2006)

Till följd av expanderingen av multinationella företag har efterfrågan på en internationell harmonisering av redovisningen ökat från både producenter och användare av redovisningsinformationen för att öka jämförbarheten internationellt. Som ett led i harmoniseringen av redovisningen infördes den 1:a januari 2005 *International Accounting Standards IAS /International Financial Reporting Standards IFRS* för alla noterade bolag i Europeiska Unionen. Motiven är förutom att öka jämförbarheten att tillgodose kapitalmarknadens behov av information samt att bidra till ökad acceptans av europeiska bolag på den amerikanska börsen. (Arnell, 2004)

De största förändringarna som IAS/IFRS medför är de standarder som tillåter värdering till verkligt värde, då den kontinentala redovisningen genomsyras av försiktighetsprincipen som inte anses vara förenligt med värdering till verkligt värde. IFRS 3, *Rörelseförvärv*, är en av de standarder som innebär värdering till verkligt värde. Denna standard har medfört betydande förändring för redovisningen av goodwill i noterade bolag. Enligt svenska regler som tillämpas av onoterade bolag och som tillämpades av noterade svenska bolag innan implementeringen av IAS/IFRS, redovisades goodwill till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivningarna fördelades på nyttjandeperioden, vilken vanligen var begränsad till 20 år. Då det fanns indikationer på värdenedgång prövades goodwillposten för nedskrivning. Efter införandet av IFRS 3 och uppdateringen av IAS 36, *Nedskrivningar*, har goodwill numera en obestämbar nyttjandeperiod, vilket innebär att avskrivningarna har upphört. Istället prövas goodwillvärdet minst årligen för nedskrivning oavsett om det föreligger indikationer på värdenedgång eller ej. (Persson & Hultén, 2006)

1.2 Problemdiskussion

Goodwill har varit föremål för debatt i allt större utsträckning de senaste åren genom införandet av IAS/IFRS. Goodwill är en betydande tillgång i företag. Enligt en studie gjord av Gauffin & Nilsson (2006) utgörs i genomsnitt 52 procent av köpeskillingen vid rörelseförvärv av goodwill. Debatten som förts kring goodwill har varit omfattande avseende de nya reglernas effekter på resultatet. Det har diskuterats huruvida övergången från högkonjunktur till lågkonjunktur resulterar i kraftiga och oregelbundna svängningar i resultatet. I högkonjunktur kommer resultatet att vara högt då goodwill inte längre är föremål för avskrivning, medan i lågkonjunktur då resultatet redan är lägre till följd av lågkonjunkturen, kommer resultatet eventuellt även belastas med en nedskrivning av goodwill. Denna nedskrivning kan utgöras av betydande belopp och effekten kan alltså bli stora fluktuationer i resultatet mellan konjunkturerna. Även om varken avskrivningar eller nedskrivningar påverkar kassaflödet får det konsekvenser på resultatbaserade mått. (Arnell, 2004) Denna problematik har blivit föremål för debatt och spekulationer.

Något som tidigare inte undersökts är vilka bedömningsinslag som förekommer vid en nedskrivningsprövning och vad dessa baserar sig på. Nedskrivning av goodwill skall ske när redovisat värde överstiger verkligt värde. Vid denna nedskrivningsprövning lämnar reglerna utrymme för bedömningar, eftersom prövningen ofta bygger på prognostiserade framtida kassaflöden, vilket ”ibland kan vara mer än fråga om konst än om vetenskap” (Arnell, 2004). Redan vid rörelseförvärvet uppstår bedömningssituationer då det numera är upp till företaget att mer noggrant urskilja de immateriella tillgångarna ur övervärdet för att få fram goodwillvärdet. Då det förekommer bedömningsinslag, förekommer därmed ett inslag av subjektivitet, vilket är oundvikligt. Det är därför intressant att vidare studera utrymmet för subjektivitet samt vilka incitament som kan styra bedömningarna. Företagsledningens värdering av tillgångar vid redovisningsförändringar kan nämligen till stor del bero på hur företags skuldkontrakt ser ut, om bonus utgår till personer i företaget och eventuella omorganiseringar (Barksjö, 2006).

Vidare har det genom omarbetning av IAS 36 tillkommit en del upplysningskrav avseende nedskrivningsprövningen som skall lämnas oavsett om prövningen resulterat i någon nedskrivning eller ej. Exempelvis krävs upplysningar kring de antaganden som ligger till grund för beräkningarna, såsom tillväxttakt och diskonteringsränta (IAS 36). I en studie av Persson & Hultén (2006) visades på att det finns brister i dessa upplysningar hos bolagen. Företagen har dock kommit en god bit på vägen, men då det inte finns någon praxis på området förekommer det tolkningssvårigheter, vilket får följden att vissa upplysningar blir tagna ”efter eget huvud”.

Utifrån ovanstående problematik är det intressant att studera hur nedskrivningsprövningen går till praktiskt och vilka bedömningar som ligger till grund för nedskrivning av goodwill. Vidare har intresse väckts för bakgrunden till variationerna i upplysningarna.

1.3 Problemformulering

- Hur går företag tillväga i praktiken för att beräkna om det föreligger ett nedskrivningsbehov av goodwill?
- Vilka bedömningar ligger bakom en nedskrivning och vad får dessa för konsekvenser på redovisningens användbarhet som beslutsunderlag?
- Hur ställer sig företag till att lämna utförliga respektive begränsade upplysningar i årsredovisningen avseende nedskrivning av goodwill och vad får detta för konsekvenser för redovisningens användbarhet som beslutsunderlag?

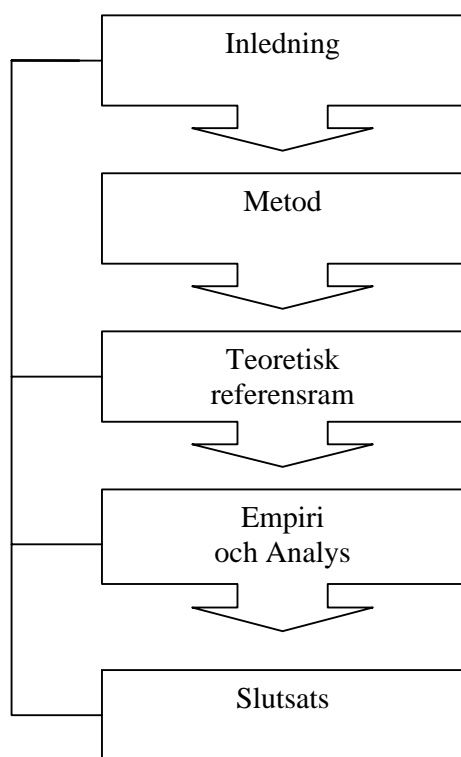
1.4 Syfte

Syftet med denna studie är att bidra till en djupare förståelse för hur nedskrivning avseende goodwill går till i praktiken. Vi vill identifiera vilka bedömningar som görs samt studera utrymmet för subjektivitet och vilka incitament som kan påverka bedömningarna.

1.5 Avgränsningar

Vi har valt att avgränsa denna studie till att enbart beröra nedskrivning av tillgångsposten goodwill eftersom den, till skillnad från övriga immateriella tillgångar inte längre är föremål för avskrivning. Vidare har avgränsning skett till att endast studera börsnoterade bolag eftersom dessa är direkt påverkade av det nya regelverket.

1.6 Uppsatsens disposition

Figur 1: Uppsatsens disposition (egen utformning)

I detta kapitel ges en inblick i det valda ämnet. Bakgrund och problemdiskussion mynnar ut i uppsatsens problemformulering och syfte. Vidare tar kapitlet upp studiens avgränsningar.

Här ges en beskrivning av författarnas val av tillvägagångssätt vid insamlingen av teori och empiri samt urval av företag. Vidare förs även en diskussion kring reliabilitet, validitet samt källkritik.

Här ges en redogörelse för bakgrunden till de nya reglerna, kriterier för redovisningens utformning, definition av goodwill och dess värdering. Vidare ges en förklaring av regelverket, problematiken vid bedömningar samt hur man hanterar osäkerhet.

I detta kapitel bearbetas och analyseras den insamlade informationen genom att ställa teori och empiri mot varandra och slutsatser underbyggs.

I detta kapitel dras slutsatser utifrån empiri och analys för att besvara studiens frågeställningar samt uppfylla studiens syfte.

2. Metod

I detta kapitel får läsaren inledningsvis en beskrivning av hur författarnas arbetsprocess sett ut under uppsatsens gång. Därefter följer val av undersökningsmetod som använts vid studien, genomgång av informationsinsamlingen, urvalsprocessen och avslutningsvis studiens reliabilitet, validitet samt källkritik.

2.1 Arbetsprocess

Uppsatsarbetet inleddes med att vi samlade in information kring det valda ämnet för att få en djupare förståelse för det nya regelverket. Till en början läste vi gamla uppsatser som behandlar implementeringen av det nya regelverket, särskilt inriktade på vårt ämnesområde. Utifrån denna information hittade vi vår egen vinkling av ämnet som mynnade ut i ett antal frågeställningar och syfte. Mot bakgrund av vår inriktning sökte vi ytterligare information för att därefter utforma den teoretiska referensramen. Vi valde att avgränsa oss till att studera vårt område utifrån ett företagsperspektiv och för att gå till djupet med det valda ämnet göra en fallstudie i ett företag. Med den teoretiska referensramen som bakgrund ansåg vi oss ha tillräckligt med förkunskaper för att kunna utforma ett intervjuformulär med de ämnesområden vi ämnade besvara i denna studie. Företaget kontaktades och en intervju bokades. Efter att ha genomfört intervjun och sammanställt materialet bestämde vi oss för att komplettera med ytterligare en intervju för att på så sätt få en bredare syn på det valda området. En telefonintervju bokades således varefter även detta material sammanställdes. Därefter bearbetades och analyserades den insamlade informationen genom att ställa teori och empiri mot varandra. Analysen mynnade ut i en slutsats där vi besvarade våra frågeställningar samt uppfyllde uppsatsens syfte.

2.2 Val av metod

Kvalitativ och kvantitativ studie är två av de vanligaste metoderna för insamling, bearbetning och analysering av vetenskaplig information. Vid kvantitativa studier används oftast statistiska bearbetnings- och analysmetoder. Syftet med kvalitativa studier är att försöka förstå och analysera en helhet samt skaffa sig djupare kunskaper, vilket inte anses vara möjligt vid en kvantitativ studie. (Patel & Davidson, 2003) Mot bakgrund av att vi med denna studie ämnar få djupare kunskaper om hur företag går tillväga i praktiken för att beräkna om det föreligger ett nedskrivningsbehov samt få en bättre förståelse för bakomliggande bedömningar och deras konsekvenser, ansåg vi att en kvalitativ studie var lämplig.

Inom kvalitativa undersökningar är fallstudier vanligt förekommande. En fallstudie är en undersökning av en specifik företeelse, händelse, person eller situation som man finner intressant. Genom att studera detta fall på djupet kan man få en bättre förståelse och kunskap av den företeelse man är intresserad av. För att få möjlighet att göra en detaljrik beskrivning samt en mer djupgående analys inom det valda ämnet valde vi således att använda oss av en fallstudie av kvalitativ karaktär. En annan egenskap som utmärker den kvalitativa studien är att den innefattar fältarbete, vilket vi i vårt fall ansåg vara en nödvändighet i form av intervjuer. (Merriam, 1994) Vi ansåg det nämligen inte möjligt att skaffa oss den djupare förståelse om bedömningar samt de kunskaper om specifika nedskrivningsprinciper som krävdes för att kunna besvara vårt syfte genom att enbart läsa årsredovisningar. Vi ser oss dock inte kunna generalisera då studien endast omfattar två företag.

Fördelarna med fallstudier är att de kan ge goda insikter och bättre förståelse för en företeelse på ett sätt som vidgar läsarens kunskaper. Man får även möjligheten till att göra en rik och tät beskrivning och analys av det studerade området. Fallstudier innebär dock även begränsningar och brister. Att författarna används som det främsta instrumentet vid insamling, bearbetning och analys av informationen har självklart sina fördelar men kräver också träning i observation och intervjuande. Dessutom är författarna utelämnade åt sin egen förmåga under större delen av uppsatsens gång, vilket kan resultera i en vilseledande analys. Mot bakgrund av att vi bland annat önskade studera subjektiva faktorer samt skaffa oss kunskaper som inte går att utläsa från litteratur bedömde vi dock att fördelarna att använda en fallstudie i vår uppsats övervägde nackdelarna. (Ibid)

2.3 Informationsinsamling

Vi har i insamlingen till referensramen använt oss av skriftliga källor i form av böcker, vetenskapliga artiklar, lagar samt rekommendationer. Insamling till empiri har skett i form av två intervjuer varav en personlig och en telefonintervju.

2.3.1 Insamling till referensram

För att sätta oss in i det valda ämnesområdet sökte vi inledningsvis i Libris efter tidigare skrivna uppsatser inom det valda ämnet. För att därefter skaffa oss en bredare kunskap läste vi böcker och tidigare genomförda studier inom området. Denna information inhämtades genom Libris, Göteborgs universitetsbiblioteks katalog – Gunda, Högskolan Västs katalog – Sofia samt Internet. Vidare har vi använt oss av vetenskapliga artiklar i tidningen Balans som påträffats i databasen Far Komplett. Våra sökord har bland annat varit ”goodwill”, ”bedömningar”, ”nedskrivningar/impairment test” samt ”IFRS 3”. För att få en bättre förståelse för de standarderna som vi berör i vår studie har vi studerat de olika standarderna samt läst olika revisionsbyråers guider till dessa. För att få en uppfattning om mängden upplysningar företag lämnar och hur de redovisar en nedskrivning av goodwill har vi använt oss av årsredovisningar för koncerner som har gjort nedskrivningar av goodwill.

2.3.2 Insamling av empiri

Empiri insamlades i form av en personlig intervju och en telefonintervju i två svenska företag vilka har gjort nedskrivningar av goodwill 2005. Som vi tidigare nämnt var tanken från början att vi endast skulle genomföra en personlig intervju. Efterhand bestämde vi oss dock för att utföra ytterligare en intervju för att därmed få mer underlag till vår studie. Förberedelserna inför intervjuerna började med att vi läste in oss på ämnet bland annat genom att läsa den standard som behandlar nedskrivningar av goodwill samt studera årsredovisningarna i respektive företag vilka var föremål för intervju. Dessutom studerades andra företags årsredovisningar, vilka gjort nedskrivningar av goodwill, för att därigenom skaffa oss en bättre uppfattning om upplysningarnas utformning samt variationen i hur mycket information som lämnas. Utifrån våra nya kunskaper utformade vi ett intervjuformulär med de valda delområdena vi önskade ha svar på. Frågorna var ostrukturerade eftersom svarsalternativen var öppna, vilket innebär att det inte fanns några fasta svarsalternativ. Ordningen på frågorna hade dock en viss struktur då vi försökte finna en logisk ordningsföljd på intervjufrågorna. (Trost, 2005) Frågorna var föremål för standardisering, vilket innebär att samtliga respondenter utsattes för samma huvudfrågor i samma ordningsföljd. (Andersen, 1998) Vidare var intervjuerna strukturerade i den meningen att de höll sig till ett område och inte till flera (Trost, 2005). Vid den personliga intervjun hade vi större möjlighet att utveckla frågorna samt ställa fler följdfrågor, vilket resulterade i att svaren även blev mer uttömliga. Respondenterna kontaktades i förväg och tid för intervju avtalades. Intervjufrågorna skickades till

respondenterna i god tid innan varje intervjutillfälle för att ge dem möjlighet att förbereda sina svar.

Den personliga intervjun genomfördes genom ett personligt besök på företaget, det vill säga respondentens arbetsplats. Platsen för intervjun ägde rum på en plats där vi var ostörda av omgivningen. Vid genomförandet av intervjun valde vi att närvara alla tre författare eftersom vi alla är ovana intervjuare. Dessutom har vi olika uppfattningar och sätt att tolka information, vilket innebär att vi kompletterar varandra och berikar studien med en större mängd information. Under intervjun ansvarade en för anteckningarna och övriga två för intervjun för att utnyttja alla resurser vi hade på bästa sätt. Risken med att vara flera intervjuare är utifrån respondentens perspektiv att det kan upplevas som ett övertag. (Ibid) För att inte förlora någon av författarnas synvinkel samt undvika misstolkningar under intervjun ansåg vi dock att fördelarna med att låta samtliga författare delta vid intervjun övervägde nackdelarna.

För att skapa kontakt och förtroende inledde vi den personliga intervjun med att presentera oss för respondenten och berätta syftet med vår uppsats. Vidare fick vi även respondentens godkännande att spela in intervjun. Fördelarna med att spela in är att man efter intervjun kan lyssna till tonfall och ordval upprepade gånger samt att det man eventuellt har missat i sina anteckningar kan kompletteras med inspelningen i efterhand. Nackdelarna med bandinspelning är att det kan ha en tendens att hämma respondenten i dennes svar. (Ibid) Detta försökte vi undvika genom att ställa bandspelaren så långt bort från respondenten som möjligt, för att inte närvaron av bandspelare skulle blir för påtaglig samt understryka respondentens anonymitet. För att skydda oss från eventuella tekniska problem vid inspelningen valde vi att komplettera bandinspelningen med anteckningar.

Beträffande telefonintervjun inleddes den liksom den personliga intervjun med en presentation av intervjuaren och syftet med uppsatsen. Inspektion av intervjun skedde även här med respondentens godkännande. Här deltog endast en av författarna eftersom det var tekniskt svår genomförbart att låta alla tre författare delta vid en telefonintervju. Eftersom intervjun spelades in hade alla tre författare dock möjlighet att lyssna på intervjun i efterhand och därmed reducera eventuella misstolkningar. Fördelen med telefonintervju är att man även som vid personliga intervjuer kan ställa följdfrågor samt att det går relativt fort att genomföra, vilket är positivt för respondenten då man inte tar upp dennes tid mer än nödvändigt. (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2006) Nackdelarna är dock att även att man har möjligheten till följdfrågor blir svaren inte lika detaljerade som vid den personliga intervjun. Konsekvensen blev därmed att vi inte fick lika uttömmande svar från telefonintervjun. En annan nackdel med telefonintervjuer kan vara att respondenten upplever att betänketiden inte bör vara för lång och därmed inte ger genomtänkta svar (Dahmström, 2000). Detta försökte vi dock undvika genom att maila ut frågorna i god tid innan intervjun för att ge respondenten möjlighet att förbereda sig och därmed ge mer genomtänkta svar.

2.4 Urval

Urvalet av vilka företag som deltog i studien gjordes utifrån vilka svenska börsnoterade företag som gjort nedskrivningar av goodwill under 2005. Företaget som blev föremål för personlig intervju valdes vidare utifrån geografiska aspekter då vi inte hade möjlighet att besöka företag som ligger långt ifrån vår hemort. Den personliga intervjun ägde därmed rum på ett företag med huvudkontor i Göteborgsregionen. Efter att vi hade tagit beslutet om att utöka studien med en intervju visade det sig dock vara svårt att få kontakt med ytterligare ett företag i Göteborgsregionen som gjort nedskrivningar av goodwill under 2005. Vi bestämde oss därför att utföra en telefonintervju, vilket gjorde att valmöjligheterna blev betydligt större.

Utifrån en tidigare studie, gjord av Persson och Hultén, som visar hur 40 börsnoterade företag uppfyllt kraven på de nya tilläggsupplysningar avseende nedskrivningsprövningen kontaktades ett av de företag som enligt studien lämnat utförliga upplysningar samt gjort nedskrivningar under 2005.

Vid den personliga intervjun valde företaget själv ut respondenten, vilket på grund av tidsbrist hos koncernredovisarna gjorde att vi istället fick intervjua ansvarige för moderbolagets redovisning. Denna respondent hade dock tidigare arbetat som revisor med inriktning på koncerner och är numera ansvarig för två mindre bolag med koncernmässiga övervärden. Respondenten kan därmed sägas ha god kännedom om koncernredovisning och de nya reglerna. Gällande telefonintervjun kom vi i direkt kontakt med en medarbetare som arbetade med koncernredovisningen inom företaget. Denne person visade sig vara delaktig i nedskrivningsprövningen av goodwill samt villig att ställa upp på en telefonintervju som vi bokade tid för. Mot bakgrund av respondentens arbetsuppgifter kan även dennes kunskaper och svar sägas vara tillförlitliga.

Eftersom vi valde att utföra en kvalitativ studie är det att föredra ett mycket begränsat antal intervjuer. Många intervjuer innebär att materialet lätt blir ohanterligt och det kan bli svårt att få en överblick och samtidigt se viktiga detaljer. Därför valde vi att endast använda oss av två intervjuer, vilket vi bedömde skulle tillföra tillräckligt med information till vår empiri. En väl utförd intervju är mer värt än ett flertal mindre väl genomförda. Vid alla studier är det viktigt att kvaliteten sätts i första rummet. (Trost, 2005)

För att inte de båda respondenterna skulle känna sig hämmade i sina svar samt att studien delvis berör ett ämne som kan upplevas vara känsligt har vi valt att låta de båda företagen vara anonyma. Detta ställningstagande har förhoppningsvis lett till att de båda respondenterna känt förtroende för intervjuarna och därmed lämnat mer utförlig information. Genom att inte namnge de undersökta företagen hoppas vi som författare till denna uppsats även att denna studie skall bli relevant för en bredare publik.

2.5 Reliabilitet

Reliabilitet, eller tillförlitlighet är ett mått på i vilken grad ett tillvägagångssätt ger samma resultat vid olika tillfällen men under liknande omständigheter. En fråga som ger ett visst svar i en situation och ett helt annat svar i en annan situation är således inte reliabel eller tillförlitlig. (Bell, 2000) För öka studiens reliabilitet användes samma frågeformulär vid de båda intervjuerna. Vidare har vi även valt att intervjua personer som är väl insatta i det valda ämnet. För att försäkra oss om att respondenterna har den kompetens som krävs för att kunna ge korrekt information har de båda intervjuerna inletts med en generell fråga om respondentens arbetsuppgifter och befattning. En annan faktor som vi anser ha bidragit till en ökad reliabilitet är att de båda företagen är anonyma. Genom att låta företagen vara anonyma hoppas vi på att respondenterna inte har känt sig hämmade i svaren och därmed uttryckt sig mer obegränsat, vilket ger en mer reliabel studie.

Vidare har vi ämnat öka studiens reliabilitet genom att spela in de båda intervjuerna samt låta samtliga författare närvara vid den personliga intervjun. Genom att spela in en intervju lagras man verkligheten, vilket innebär att registreringar kan göras i efterhand. Då vi valde att spela in intervjun kunde vi ta den i repris så många gånger det behövdes för att försäkra oss om att vi uppfattat allt rätt. (Patel & Davidson, 2003) Vid telefonintervjun var det dock inte tekniskt möjligt att låta samtliga författare delta. För att öka reliabiliteten spelades även denna intervju in, vilket innebär att samtliga författare kunde lyssna till intervjun i efterhand och

göra registreringar och reflektioner. På detta sätt var det inte endast intervjuarens observationer och uppfattningar som kom till uttryck, utan även de övriga författarnas tolkningar och intryck.

Under uppsatsens gång har så tillförlitliga och relevanta källor som möjligt använts. De senaste årsredovisningarna, vetenskapliga artiklar samt litteratur som publicerats de senaste åren har använts i så stor utsträckning som möjligt. Vid användandet av Internetkällor har främst de stora revisionsbyråarnas hemsidor använts eftersom dessa kan anses vara tillförlitliga. En del äldre litteratur har dock använts då den fortfarande ansågs vara av relevans för studien. Som författare till denna uppsats är vi dock medvetna om att våra egna åsikter och förförståelser har en tendens att färga uppsatsen och därmed minska reliabiliteten. För att motverka detta har vi använt oss av både litteratur, vetenskapliga artiklar och intervjuer i största möjliga utsträckning.

2.6 Validitet

Validitet är ett mått på om en viss fråga mäter eller beskriver det den är avsedd att mäta eller beskriva. Om en fråga inte är reliabel, saknar den också validitet, men bara för att reliabiliteten är hög betyder inte det att validiteten därmed är hög. En fråga kan ju ge samma svar vid två olika mättillfällen men ändå inte mäta vad den är avsedd att mäta. (Bell, 2000) Ett sätt att försäkra sig om validiteten hos ett mätinstrument är genom att försöka säkerställa innehållsvaliditeten. Innehållsvaliditet åstadkoms genom en logisk analys av innehållet i instrumentet. Genom att vi i referensramen tog upp de begrepp som var aktuella för vårt ämnesområde kunde vi utifrån detta material formulera våra intervjufrågor. Intervjufrågorna användes för att genomföra intervjuerna i syfte att skaffa oss den informationen vi ansåg oss behöva. Innehållsvaliditeten omfattar hela förfarandet, från teori till enskilda frågor. Innehållsvaliditeten är god om vi har lyckats täcka vårt problemområde och göra en god översättning från teori till enskilda frågor. Denna granskning av den egna texten kan vara svår för författarna själva att göra. (Patel & Davidson, 2003) För att försäkra oss om innehållsvaliditeten i denna studie har vi istället låtit en utomstående part, nämligen en opponentgrupp samt våra två handledare, granska och ge kommentarer på uppsatsens resultat och dess innehåll.

För uppnå en hög validitet utformades intervjuguiden utifrån syftet, frågeställningarna och den teoretiska referensramen. Vidare diskuterade vi även igenom intervjufrågorna med handledaren innan intervjun. Under intervjun ställdes öppna frågor för att uppmuntra till diskussion samt även ge möjlighet till förtydligande. För att ytterligare stärka validiteten var uppsatsens frågeställningar och syfte utgångspunkten vid valet av källor och teori. (Merriam, 1994)

2.7 Källkritik

Vid insamlandet av information är det viktigt att vara kritisk till de källor man använder sig av. Anledningen är att man måste bedöma huruvida informationen som man ämnar använda sig av är sannolik eller ej. (Patel & Davidson, 2003) Genom att vara kritiska vid insamlandet av information samt genom att använda oss av flera olika informationskällor har vi försökt säkerställa att den använda informationen är tillförlitlig. Ett annat problem med källmaterial är att det kan innehålla skevheter som forskaren själv inte är medveten om. Detta kan bland annat vara fallet vid användandet av tidigare skrivna uppsatser. (Merriam, 1994) För att undvika detta har vi varit försiktiga vid användandet av dessa och i största möjliga mån istället gått till ursprungskällan. I studien har även standarder och regelverk använts vilka båda har en hög tillförlitlighet. Den använda litteraturen kan mot bakgrund av att den är

skrivna av sakkunniga personer sägas vara trovärdiga källor. I studien har stor vikt lagts vid artiklar från bland annat Balans och olika redovisningsbyråer då dessa oftast innehåller aktuell information. I de fall då syftet med artiklarna inte varit forskning kan de dock innehålla vissa skevheter samt vara speglade av upphovsmannens åsikter och tolkningar. Mot bakgrund av ämnets aktualitet ansåg vi dock att artiklar är ett väsentligt inslag i studien för att få aktuell information. Användandet av Internetkällor har i största möjliga mån begränsats eftersom det ofta är oklart vem upphovsmannen är och därmed är det även svårt att avgöra källans tillförlitlighet. Gällande intervjuerna har dessa sammanställts direkt efter respektive intervjutillfälle. Genom att lyssna på de inspelade intervjuerna i efterhand och jämföra med det sammanställda materialet har feltolkningar undvikits. I de fall då det förekommit tolkningssvårigheter av informationen, till både referensram och empiri, har detta diskuterats av författarna för att därigenom undvika att informationen inte blir felaktigt tolkad eller vinklad.

3. Referensram

I detta kapitel ämnar vi inledningsvis ge läsaren en inblick i IASB och en redogörelse av debatten som först kring detaljstyrd kontra regelstyrd redovisning. Vidare redogörs för IASB:s föreställningsram vid utformning av finansiella rapporter, rättvisande bild, definitionen av goodwill samt förvärvsmetoden. Därefter ges en inblick i regelverket som behandlar nedskrivning av goodwill och avslutningsvis en beskrivning av problematiken vid bedömningar, bedömarens kompetens samt osäkerhet.

3.1 Redovisningsnormernas förändring

I detta avsnitt redogörs för normsättaren IASB och hur dess roll förändrats. Vidare återges den debatt som förts avseende detaljstyrd kontra regelstyrd redovisning, vilken uppstått till följd av att EU valt att följa IASB.

3.1.1. IASB

Till följd av expanderingen av multinationella företag har efterfrågan på en internationell harmonisering av redovisningen ökat från både producenter och användare av redovisningsinformationen. (Smith, 2006) *International Accounting Standards Board*, IASB, är en internationell, privat organisation som utarbetar standarder inom redovisningsområdet för att harmonisera och utveckla företagens redovisning så att den blir mer jämförbar på internationell basis. IASB har själva ingen formell makt att ge ut tvingande regler eftersom de är en privat organisation, utan det har snarare handlat om att ge rekommendationer med valmöjligheter. IASB:s inflytande bygger på att deras regelverk är känt och accepterat bland revisorer, investerare och andra aktörer på kapitalmarknaden. Ju större acceptans IASB får desto mer ökar trycket för företagen att kvalitetssäkra redovisningen genom att följa reglerna från IASB. (Lönnqvist 2005)

IASB anses vara starkt påverkad av *Financial Accounting Standard Board*, FASB som idag är den största normgivare med störst inflytande i världen och har betydligt större resurser än IASB. FASB är en självständig normgivare som genom det statliga *Securities and Exchange Commission*, SEC har fått mandat att utfärda regler som alla börsnoterade företag i USA måste följa. Till en början fick IASB jobba hårt för att både få resurser till arbetet och att uppnå acceptans som normgivare. (Artsberg, 2005) Det stora genomslaget för IASB kom med den så kallade IAS-revolutionen då EU beslutade att satsa på IASB genom att alla börsbolag i EU skall följa IAS/IFRS från och med den 1 januari 2005. EU-kommissionen har vetorätt till de standarder som IASB utfärdar och därför blir inte de nya rekommendationerna lag inom EU innan EU-kommissionen godkänt dem (Smith 2006). Beslutet är en EU-förordning, vilket innebär att de internationella standarderna gäller oberoende av vad som sägs i de nationella lagreglerna (Lönnqvist 2005).

3.1.2 Principbaserad kontra detaljstyrd redovisning

Till följd av att EU valt att följa IASB har redovisningsdirektiven i Europa anpassats mer efter det anglosaxiska synsättet. Detta har omdebatterats då det nya regelverket, enligt Lars Träff, ordförande FAR, och Peter Clemedtson, vice ordförande FAR, uppfattats som detaljstyrt och krångligt. De förespråkar istället den principbaserade redovisning som IAS/IFRS i grunden syftar till. Debattörerna vill se att det finns tillräckligt med utrymme för det professionella

omdömet som de anser alltid överträffar de mest genomtänkta och detaljerade regler. Vidare sägs ett principbaserat regelsystem ge större möjligheter att ta hänsyn till de specifika förutsättningarna vid varje enskild affärstransaktion. För att redovisningen skall vara till nytta för aktieägarna måste redovisningsinformationen visa en rättvisande bild av företaget. Enligt Träff och Clemedtson (2005) bygger detta på att man använder principer tillämpade med ett stort inslag av det professionella omdömet.

Christer Westermark (2005) har i tidskriften *Balans* starkt kritiserat Träff och Clemedtsons uppfattning. Han skriver att ”de civiliserade samhällenas tradition att skapa normer, regler och lagar som tar över de individuella avgörandenas legitimitet anses vara ett tecken på mer utvecklad kultur”. Vidare försvarar Westermark de detaljerade reglerna med att lagstiftningen sker i demokratiska samhällen via det politiska systemet, och att även Sverige har en representant som har varit med och deltagit i beslutsprocessen utan att ha motsatt sig beslutet att införa de nya reglerna. Angående lagstiftning kontra människans omdöme diskuterar Westermark samhällets inställning till tillförlitligheten hos de beslut som endast grundar sig på det professionella omdömet. Det är sällan vi accepterar att utgången i en fråga enbart beror på detta. I andra sammanhang vill vi ofta ha restriktioner som visar oss vägen och han ifrågasätter varför då kraven på företagets redovisning skall vara mer allmänt hållna och överlåtas till omdömet.

Westermark diskuterar vidare att redovisning är ett bland många kulturfenomen där man inte får glömma att varje kultur har sin egen kulturspecifika form av redovisning där kulturen är långt mer omedveten än medveten. Det går inte att medvetandegöra hela kulturen, vilket är viktigt att tänka på och han hävdar att standarder förenar ekonomisk gemenskap med kulturell olikhet. En annan fråga som Westermark belyser att Träff och Clemedtson inte tar upp, är huruvida harmoniseringen kan förlita sig på en uppställning regler eller på hur systemets olika aktörer tolkar reglerna med sin respektive bakgrund. I det senare fallet anser Westermark att det skapas betydande utrymme för det professionella omdömet

3.2 Grundläggande kriterier för redovisningens utformning

Avsnittet inleds med en beskrivning av IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, vilken anger de viktigaste kvalitativa egenskaperna som ställs på redovisningsinformationen. Avslutningsvis redogörs för begreppet rättvisande bild.

3.2.1 IASB:s föreställningsram

IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter anger de begrepp och grundprinciper utifrån vilka enskilda IAS/IFRS utformas. (IASB) Föreställningsramen är i första hand till hjälp för normgivarna när de skall forma nya och omvandla gamla normer. Den är även till stor hjälp för användarna vid tolkning av normerna för att få vägledning om hur dessa skall appliceras. (Artsberg, 2005) Föreställningsramen är även till för att fylla ut de områden som ännu inte standardiserats eller normgivits. IASB:s föreställningsram är inte överordnad IAS/IFRS och i de fall som konflikt föreligger mellan de båda gäller det som är sagt i IAS/IFRS. (IASB)

Ett av de grundläggande krav som IASB:s föreställningsram anger är att den finansiella informationen skall vara användbar för användarna och för att detta syfte skall vara uppfyllt benämns kvalitativa egenskaper som bör ställas på redovisningsinformationen. (Artsberg, 2005) Enligt IASB:s föreställningsram är de fyra viktigaste kvalitativa egenskaperna begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Nedan följer en beskrivning av dessa kvalitativa egenskaper.

- **Begriplighet**

Den information som ges i finansiella rapporter skall vara lättbegriplig för användarna, förutsatt att användarna har en rimlig kunskap om redovisning, samt är beredda att studera informationen med noggrannhet. Dock skall inte information som rör komplicerade frågor men är relevant för användarna, utelämnas bara för att den är svår att förstå. (IASB)

- **Relevans**

För att vara av värde måste den finansiella informationen vara relevant för användarna, vilket den kan antas vara om den kan påverka användarnas beslutsfattande genom att underlätta bedömningen av aktuella och framtida händelser. Information om finansiell ställning och tidigare resultat är ofta underlag för att bedöma bolagets nuvarande situation och deras framtidsmöjligheter. Möjligheterna att basera prognoser på informationen i finansiella rapporter påverkas av det sätt som tidigare händelser presenteras. Exempelvis ökar prognosvärdet i resultaträkningen om upplysning lämnas om ovanliga poster eller om poster som är onormalt små eller stora. (Ibid)

För att den finansiella informationen skall vara relevant som beslutsunderlag krävs även att den är aktuell i dagsläget. Om informationen dröjer kan informationen förlora relevans. (Ibid) Kritik har enligt Artsberg (2005) framförts mot att redovisningen idag inte är relevant eftersom aktiemarknadens värdering av företagen många gånger ligger långt över det redovisade värdet. Att redovisa tillgångar till verkligt värde ökar relevansen och gör därmed att den finansiella informationen blir mer användbar som beslutsunderlag. (Artsberg, 2005)

- **Tillförlitlighet**

För att vara användbar som beslutsunderlag måste redovisningsinformationen vara tillförlitlig, vilket enligt IASB innebär att den inte skall innehålla väsentliga felaktigheter eller vara vinklad på något sätt. För att informationen skall vara tillförlitlig skall den ge en korrekt bild av de transaktioner och händelser som givit upphov till de finansiella rapporterna. Den redovisade informationen skall vara neutral, vilket den inte anses vara om redovisningsproducenterna genom urvalet av information medvetet påverkar beslutsfattarnas bedömningar i en förutbestämd riktning. Vidare skall informationen vara fullständig inom ramen för vad som kan anses vara väsentligt. Utelämnad information kan medföra att informationen blir oriktig och vilseledande och därmed inte uppfyller tillförlitlighetskravet. (IASB)

- **Jämförbarhet**

Det finns två aspekter på jämförbarhet vilka innefattar att användarna skall ges möjlighet att jämföra ett företag över tiden och företag emellan. För att kunna göra jämförelser krävs värderingsprinciper och prestationstekniker som gör att likartade transaktioner och andra händelser redovisas på ett likformigt sätt dels i ett och samma företag under en längre tid och dels i olika företag. Kravet på jämförbarhet innefattar att användarna skall informeras om vilka redovisningsprinciper som använts vid upprättandet av redovisningsinformationen och om eventuella ändringar av redovisningsprinciper samt vad dessa ändringar har gett för effekter. (Ibid)

Kravet på jämförbarhet över tiden får inte förväxlas med likformighet som hindrar att förbättrade redovisningsstandarder tillämpas. Ett företag skall inte bibehålla redovisningsprinciper där kraven på tillförlitlighet och relevans inte uppfylls om mer relevanta och pålitliga alternativ finns. (Ibid)

3.2.2 Rättvisande bild

”Rättvisande bild innebär att balansräkningen, resultaträkningen och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild skall ges, skall tilläggsupplysningar lämnas i noterna.”(ÅRL 2;3) Rättvisande bild är en översättning av det anglosaxiska redovisningsbegreppet ”true and fair view”. Begreppet infördes i EU:s direktiv i ett försök att harmonisera redovisningen mellan länderna i samband med att Storbritannien gick med i EU. Sedan begreppet förts in i respektive land har det kommit att färgas av de olika medlemsländernas lagstiftning, praxis och tradition. I Sverige betraktas rättvisande bild som överordnat allmänna råd och rekommendationer, men underordnat lagstiftningen. (Thomasson m.fl., 2003) Det innebär i sällsynta fall att kravet på rättvisande bild medför att man måste göra avsteg från allmänna råd och rekommendationer. I dessa fall måste upplysning lämnas om avvikelserna och skälen till detta. Det är däremot inte tillåtet att avvika från lagen för att uppnå en rättvisande bild. (FAR, 2006) Rättvisande bild innebär enligt den kontinentala traditionen att redovisningen skall upprättas i enlighet med lagar och standarder. Enligt anglosaxiska traditionen innebär rättvisande bild att det skall vara tillåtet att avvika från lagar och standarder om det är nödvändigt för att spegla en korrekt bild av verkligheten på ett sätt som uppfattas som rättvisande, relevant och tillförlitligt. (Smith, 2006)

3.3 Definition goodwill

Nedan ges olika definitioner av goodwill. Till att börja med definieras goodwill utifrån IFRS 3 för att sedan definieras utifrån olika författares synvinklar.

Vid företagsförvärv kan ett övervärde uppstå mellan köpeskillingen och det verkliga värdet på det förvärvade bolagets identifierade nettotillgångar. Mellanskillnaden utgörs av goodwill, vilken enligt IFRS 3 beskrivs som en betalning för de tillgångar som inte enskilt går att identifiera samt redovisa separat, men som förväntas generera framtida ekonomiska fördelar. Goodwill skall vidare redovisas som en tillgång och värderas till anskaffningsvärde minus eventuella nedskrivningar.

Lönnqvist (2005) beskriver goodwill som det övervärde som uppstår vid förvärv i de fall då moderbolagets köpeskillning är högre än dotterbolagets egen värdering av nettotillgångarna i balansräkningen. Detta övervärde är enligt Lönnqvist en udda tillgångspost för framtida extra goda vinster, dock vanligen kallad goodwill. Artsberg (2005) förklarar att mot bakgrund av att goodwill inte kan hänföras till en specifik identifierbar tillgång utgörs denna post av de immateriella tillgångar som enligt standard idag inte får aktiveras. Allmänt sägs goodwill därmed bestå av de värden som skiljer ett nystartat bolag från ett etablerat som exempelvis goda kund- och leverantörsrelationer. (Artsberg, 2005)

Genom studier av koncernbolags årsredovisningar har det framkommit att beskrivningarna av de bakomliggande faktorerna till goodwill ofta är väldigt generella. En vanligt förekommande förklaring visade sig vara att goodwill var hänförlig till de synergier som det genomförda förvärvet förväntades bidra till. En del bolag gav dock mer utförlig information där man bland annat kunde utläsa att de förväntar sig synergier av förvärvet till följd av effektiviserad logistik, sammanslagningar samt bättre inköpsvillkor från leverantörer. (Lagerström & Nicander, 2006)

3.4 Förvärvsmetoden

Mot bakgrund till att grunden för goodwillpostens storlek läggs vid förvärvet redogörs nedan för förvärvsanalysen, steg för steg.

Till följd av införandet av IFRS 3 har reglerna kring redovisningen av företagsförvärv för noterade koncernbolag förändrats väsentligt. Enligt IFRS 3 skall alla företagsförvärv redovisas enligt förvärvsmetoden. Vidare innebär även IFRS 3 att immateriella tillgångar som tidigare ingått i goodwill numera skall identifieras och redovisas separat i så stor utsträckning som möjligt. Goodwill skall inte heller längre skrivas av, utan skall istället prövas för nedskrivningsbehov årligen eller oftare om indikation på värdeminskning föreligger. (Deloitte, 2005) Genom att det förvärvande bolaget gör en förvärvsanalys kan de bestämma i vilken omfattning köpeskillingen är hänförlig till de tillgångar och skulder man förvärvat samt vilken eventuell goodwill som kvarstår. Mot bakgrund av denna information får företaget svar på hur de förvärvade värdena skall fördelas i redovisningen. (Lönqvist, 2005)

Vid tillämpning av förvärvsmetoden är det tre olika steg som innefattas. Det första steget för bolaget är att identifiera förvärvaren, det vill säga vilket företag som erhåller bestämmande inflytande över det förvärvade bolaget. Med bestämmande inflytande menas rätten att utforma det förvärvade bolagets finansiella och operationella strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. (Ernst & Young, 2004)

När förvärvaren är identifierad är nästa steg att fastställa bolagets anskaffningsvärde för förvärvet. Anskaffningsvärdet beräknas som summan av det verkliga värdet per transaktionsdagen på de erlagda tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder samt för de egetkapitalinstrument som förvärvaren emitterat i utbyte mot det bestämmande inflytandet över det förvärvade bolaget. Vidare skall även alla kostnader som är direkt hänförliga till förvärvet medräknas. Gällande det verkliga värdet för noterat egetkapitalinstrument är i de allra flesta fall börskursen per transaktionsdagen det bästa uttrycket. (IFRS 3)

Det tredje steget, som är en av de stora skillnaderna mot tidigare regelverk, innebär att samtliga förvärvade identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser skall identifieras och värderas. Anskaffningsvärdet skall därefter fördelas på de identifierade tillgångarna, skulderna och eventalförpliktelserna genom att deras verkliga värden fastställs per förvärvstidpunkten. Den skillnad som därefter kvarstår mellan anskaffningsvärdet och nettotillgångarnas verkliga värden utgör goodwill eller negativ goodwill. (Ernst & Young, 2004) Den eventuella goodwill som uppkommer skall redovisas som en tillgång och värderas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. Goodwill är således en tillgång för företaget i den form att den kan ses som en betalning för framtida ekonomiska fördelar. (IFRS 3) Vad gäller negativ goodwill uppkommer det när det verkliga värdet på de förvärvade tillgångarna och skulderna överstiger anskaffningsvärdet. Är detta fallet skall det förvärvande företaget enligt IFRS 3 göra en omvärdering av de förvärvade tillgångarna och skulderna. Om negativ goodwill fortfarande kvarstår skall detta belopp redovisas som en intäkt. Negativ goodwill utgör således ingen balanspost. (Ernst & Young, 2004)

- Verkligt värde på erlagda tillgångar på transaktionsdagen
- + Verkligt värde på uppkomna eller övertagna skulder på transaktionsdagen
- + Verkligt värde på de egetkapitalinstrument som förvärvaren emitterat i utbyte mot det bestämmande inflytandet
- + Alla kostnader direkt hänförliga till förvärvet
- =Koncernens anskaffningsvärde på andelar i dotterföretaget

- Förvärvad andel av dotterföretagets egna kapital
- Justering av identifierbara tillgångar och övertagna identifierbara skulder i dotterföretaget till verkligt värde
- Justering för immateriella tillgångar och eventalförpliktelser som ej upp tagits i dotterföretagets balansräkning
- Övriga tillgångar och skulder
- = **Goodwill**

Figur 2: Förvärvsanalys (Törning, 2006)

Vad gäller värderingen av de tillgångar och skulder som förelåg vid förvärvstidpunkten skall dessa så långt det är möjligt identifieras och värderas till verkligt värde. De immateriella tillgångar som uppfyller kriterierna för redovisning enligt IAS 38, *Immateriella tillgångar*, samt har ett verkligt värde som kunnat fastställas på ett tillförlitligt sätt skall enligt IFRS 3 redovisas som separata tillgångar. (Ernst & Young, 2004) Konsekvensen av detta blir att fler immateriella tillgångar än tidigare kommer att redovisas i balansräkningen samt att goodwillposten kommer att minska i motsvarande grad. (Smith, 2006) Mot bakgrund av att immateriella tillgångar skrivs av medan goodwill istället minst årligen prövas för nedskrivning förklarar Malmqvist (2006) att beroende på precisionen av de immateriella tillgångarnas storlek utgör detta grunden till huruvida bolaget i framtiden kommer få regelbundna kostnader i form av avskrivningar eller mer stötvisa resultateffekter i form av nedskrivningar av goodwill.

3.5 IAS 36, Nedskrivningar

Nedan följer en redogörelse av IAS 36, Nedskrivningar, med avgränsning till kassagenererande enheter och goodwill.

3.5.1 När och hur skall en tillgång skrivas ned?

IAS 36 behandlar nedskrivning av tillgångar och beskriver i synnerhet de metoder ett företag skall använda för att säkerställa att tillgångarna inte är värderade till ett högre värde än återvinningsvärdet. En tillgång innefattar här både enskilda tillgångar och kassagenererande enheter. Tillgångar skall skrivas ned när redovisat värde överstiger återvinningsvärde. Beträffande goodwill skall prövning för nedskrivningsbehov ske minst årligen, oavsett indikationer på värdeminskning eller ej.

Återvinningsvärdet utgörs av det högre av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Det är alltså tillräckligt att något av dessa värden överstiger redovisat värde för att tillgången inte skall skrivas ned. Det bästa uttrycket för verkligt värde minus försäljningskostnader är det pris som finns genom bindande avtal mellan oberoende och kunniga parter som har ett intresse av att transaktionen genomförs, minskat med

försäljningskostnader. Då sådant avtal saknas men tillgången omsätts på en aktiv marknad utgörs verkligt värde minus försäljningskostnader av marknadspriset efter avdrag för försäljningskostnader. I de fall då *både* ett bindande avtal och aktiv marknad saknas för tillgången, utgörs verkligt värde minus försäljningskostnader av det pris som *beräknas* kunna uppnås vid en försäljning. Nyttjandevärdet beräknas genom uppskattning av framtida in- och utbetalningar som tillgången förväntas generera verksamheten, vilka skall diskonteras till nuvärde. När företaget skall beräkna framtida kassaflöden för tillgången, baserar man sina uppskattningar på antaganden. Dessa antaganden skall återspegla bedömningen av de ekonomiska förhållanden som beräknas råda under tillgångens resterande nyttjandeperiod. Företaget prognostiserar kassaflöden utifrån de senaste budgetar och prognoser som företagsledningen fastställt. För att bedöma rimligheten i sina antaganden avseende prognoserna, analyserar företagsledningen orsakerna till skillnader mellan tidigare kassaflödesprognoser och faktiska kassaflöden.

Uppskattningen av framtida kassaflöden skall innefatta prognostiserade inbetalningar som tillgången genererar, prognostiserade utbetalningar som krävs för att tillgången skall generera inbetalningar samt eventuella betalningar i samband med att tillgången avyttras/utrangeras.

Den diskonteringsfaktor som används vid diskontering av de framtida kassaflödena skall ge uttryck för marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och de risker som avser tillgången. Beräkningen av diskonteringsfaktorn sker utifrån avkastningskrav för marknadsmässiga transaktioner för liknande tillgångar eller från den genomsnittliga kapitalkostnaden i noterade företag som har tillgångar med liknande risker och fördelar som tillgången ifråga.

3.5.2 Fördelning av goodwill på kassagenererande enheter

Goodwill som förvärfvas i ett rörelseförvärv ses som en betalning för tillgångar som förväntas generera framtida ekonomiska fördelar, men som inte går att enskilt identifiera och att redovisa separat. Goodwill genererar inte kassaflöden oberoende av andra tillgångar och bidrar ofta till kassaflöden för flera kassagenererande enheter. En kassagenererande enhet är ”den minsta identifierbara grupp av tillgångar som vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar”. Goodwill som förvärvats genom rörelseförvärv skall fördelas på var och en av förvärvarens kassagenererande enheter eller grupper av kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av synergierna i förvärvet.

Nedskrivningsprövning sker genom att den kassagenererande enhetens redovisade värde, inklusive goodwill, jämförs med återvinningsvärdet. Om enhetens redovisade värde överstiger återvinningsvärdet föreligger ett nedskrivningsbehov. Till skillnad mot tidigare regelverk är det inte längre tillåtet att återföra en nedskrivning av goodwill i en efterföljande period.

3.5.3 Upplýsningar

Vid nedskrivningsprövningen skall företag lämna information om uppskattningar och antaganden vid beräkning av återvinningsvärdet för varje kassagenererande enhet, för vilken redovisat värde på goodwill som är fördelat på enheten är betydande i relation till det totala redovisade värdet för goodwill. Företag skall vidare lämna upplýsningar för varje väsentlig nedskrivning som redovisats under perioden för en enskild tillgång, inklusive goodwill, eller en kassagenererande enhet.

Beträffande uppskattningar vid beräkning av återvinningsvärde skall företag bland annat lämna information om det redovisade värdet för goodwill som fördelats på enheten och hur återvinningsvärdet för enheten fastställts. Vidare skall en beskrivning av återvinningsvärdet lämnas och om detta utgjordes av nyttjandevärdet, varje viktigt antagande som företagsledningen baserat sin kassaflödesprognos på samt vilken diskonteringsränta som använts. Information skall också lämnas om den period som använts för kassaflödesprognoserna samt vilken tillväxttakt som använts bortom den period som täcks av de senaste prognoserna. Utgjordes återvinningsvärdet av verkligt värde minus försäljningskostnader skall information lämnas om vilken metod som använts. Om verkligt värde inte utgjordes av marknadspris skall ytterligare upplysningar lämnas avseende vilka antaganden som bedömningen baserades på.

Vidare skall företag bland annat lämna information om varje väsentlig nedskrivning som redovisats under perioden för en enskild tillgång, inklusive goodwill, eller en kassagenererande enhet samt de omständigheter som föranlett nedskrivningen och nedskrivningens belopp. Beträffande en kassagenererande enhet skall en beskrivning ges av enheten, nedskrivningsbeloppet per tillgångsslag och huruvida enhetens återvinningsvärde utgörs av verkligt värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärde. Om återvinningsvärdet är verkligt värde minus försäljningskostnader, vad denna beräkning då grundades i och om återvinningsvärdet utgörs av nyttjandevärdet, vilken diskonteringsfaktor som använts och tidigare använts

3.6 Bedömningar

I detta avsnitt redogörs för vad som ligger till grund för professionella bedömningar och hur bedömaren kommer fram till sina beslut. Vidare redogörs för begreppet kompetens och avslutningsvis följer en beskrivning av osäkerhetsfaktorer avseende bedömningar.

3.6.1 Bedömningsproblematik

”Att bedöma handlar om att utöva omdöme. Det handlar om att bestämma sig trots att förutsättningarna i situationen inte kan tala om för oss hur vi skall göra.” (Guvé, 2003) Enligt Guvé (2003) agerar den professionella bedömaren utifrån praxis och bedömningen måste stödjas av kalkyler, analyser, expertutlåtanden och rationella resonemang.

Den professionella bedömarens förtroende kan förstärkas eller försämrats efter tidigare gjorda bedömningar. Ett problem som uppstår när bedömaren är pressad att fatta ett snabbt beslut och begränsas till att använda tillgängligt beslutsstöd är att bedömaren då ofta finner trygghet i tidigare erfarenheter kring liknande problem. Beaktat över en längre tidsperiod finns risk att bedömningen görs traditionsenligt och att det därav växer fram en uppsättning strategier, policyfrågor och standardförfaranden. Ju mer erfarenheter en människa har från en uppgift desto mer verkar de tappa förståelse för sina egna mentala processer och strategier. Traditioner och tidigare åtaganden kan då fungera begränsande för handlingsmöjligheterna och medföra en organisatorisk tröghet. (Guvé, 1998)

Enligt Guvé (2003) kommer bedömaren fram till bedömningen genom att kalkylera och resonera logiskt. Beslutet som följs av bedömningen är en logisk konsekvens av förutsättningarna. Bedömningsarbetet kan härav liknas med att selektivt ta fram den mest relevanta input som behövs för att kunna göra en bedömning. Tillförlitligheten i bedömningar relateras till mängden av relevant information samt ifrån vilka källor informationen kommer. Professionella bedömare bör därför ifrågasättas och avkrävas rationella svar på hur denne kommit fram till sin bedömning. (Guvé, 2003)

Att fatta ett beslut innebär att välja mellan olika handlingsalternativ där valet i förhand inte är givet. För att fatta rationella beslut måste man veta vad de olika handlingsalternativen innebär och vad de får för konsekvenser. Ofta är valet av handlingsalternativ det vill säga beslutet inget stort steg i beslutsprocessen utan det växer naturligt fram under processens gång. Det kan därför vara svårt att i efterhand svara exakt på när och av vem själva beslutet är taget. (Lekwall & Wahlbins, 2001)

3.6.2 Bedömarens kompetens

Guvé (1998) betraktar begreppet kompetens som förmågan att förstå och prioritera bland de omständigheter som kan tänkas påverka den aktuella värderingen. För att göra en bedömning krävs att faktorerna som ligger till grund för beslutet samlas ihop till en helhetsbild och att denna används som beslutsstöd. (Ibid) Att beslutsfattaren förstår konsekvenserna av de olika omständigheterna som ligger till grund för beslutet minskar osäkerheten i bedömningen. (Persson & Nilsson, 2001)

Kompetensen bidrar till att bedöma i vilka relevanta frågor osäkerheten fortfarande är för hög för att fatta ett beslut och om det är möjligt eller värt att minska denna osäkerhet genom att utreda ytterligare. En hög kompetens hos bedömaren formar en mer realistisk uppfattning om de aktuella riskerna och vilken den rådande osäkerheten i bedömningen är. Ju högre kompetens som tas tillvara desto mindre kommer osäkerheten i bedömningen och den upplevda risken att vara. (Guvé, 1998)

3.6.3 Osäkerhet

Vid uppskattning av framtida kassaflöden görs prognoser som bygger på data från osäkra framtidsbedömningar. Denna osäkerhet är ett problem vid framtidsbedömningar, men även vid förbättrade prognosmetoder skulle denna osäkerhet kvarstå trots att den reduceras till viss grad. (Persson & Nilsson, 2001) Eftersom långa tidsperioder ökar osäkerheten i bedömningarna antas kassaflöden för tiden efter fem år vara oförändrade eller avtagande om inte en högre takt kan motiveras (Pettersson, 2005). Prognoser kan vara till hjälp för att hitta möjliga utvecklingsriktningar, men kan oftast inte med hög säkerhet visa vilken av dessa som kommer att bli aktuell. Prognoserna begränsas även till stor del av att de bygger på tidigare händelser eller kända mönster i utvecklingen. På grund av bland annat dagens snabba utveckling av tekniska innovationer blir det allt vanligare med avhopp från tidigare kända mönster och vi ser allt oftare högre diskontinuitet i utvecklingen. Det blir därför svårare att med säkerhet förlita sig på prognoser som bygger på tidigare utfall. Speciellt svårt har företag som vänder sig till nya marknader att göra prognoser eftersom de inte kan bygga sina bedömningar utifrån tidigare utveckling då deras område är nytt. För att kunna göra relevanta bedömningar krävs att man ser till vilken fas i den historiska utvecklingen man befinner sig. Det kan innebära läget i en konjunkturcykel eller produktlivscykel. Andra faktorer som bedöms är exempelvis marknadsmognad, och ekonomisk utveckling. (Persson & Nilsson, 2001)

Den diskonteringsfaktor man väljer påverkar utfallet av de osäkra framtidsprognoser man gör vid beräkning av nyttjandevärdet. Diskonteringsfaktorn är uppbyggd av de två variabelerna diskonteringsränta och tid. (Persson & Nilsson, 2001) Hur man beräknar diskonteringsräntan är reglerat i IAS 36. Vad som IAS 36 däremot inte reglerar är tidsfaktorn man skall använda vid diskontering. Eftersom det inte är praktiskt möjligt att prognostisera respektive avkastningsmått för en oändlig tidsperiod görs i modellerna en slutvärdeberäkning av tillgången per prognosperiodens slut (Nilsson m.fl., 2002). Att bedöma vilken tid man skall

använda vid slutvärdeberäkning lämnar utrymme för subjektiva bedömningar vid beräkning av nyttjandevärdet.

De som upprättar finansiella rapporter måste hantera osäkerheter med försiktighet (IASB). Försiktighetsprincipen bör användas vid bedömning och kan innebära att inbetalningar underskattas och att utbetalningar överskattas, vilket innebär att de mest osäkra kalkylerna har mindre möjlighet att bli accepterade. (Persson & Nilsson, 2001) Kritik har enligt Artsberg (2005) riktats mot försiktighetsprincipen då det hävdas att den förvränger de finansiella rapporterna och därför kan sägas stå i konflikt med kriteriet korrekt bild. Enligt Smith (2006) försvaras försiktighetsprincipen med att företagsledningen har en tendens att vara överoptimistisk. De som gör de finansiella rapporterna gör därför rätt i att betrakta den bakomliggande informationen med ett mer pessimistiskt förhållningssätt. Användarna vilseleds mer av optimistisk information än pessimistisk. (Smith 2006)

Metoder som används för att hantera osäkerhet syftar till att undvika misslyckade bedömningar och till att öka förståelsen hos beslutsfattarna. Dock kan inte beslutsfattarna förutsäga vad som skall hända eftersom förutsättningarna ständigt förändras. Däremot kan man förbereda sig på olika sätt att hantera den osäkra framtiden genom att öka sin förståelse för beslutets konsekvenser. Medvetenhet om de kritiska variablerna och tillåtna förändringar i dessa innebär att man snabbare kan uppfatta när läget är kritiskt. Om varningssignalerna uppfattas tidigare är utrymmet att agera större. Det är som regel möjligt att urskilja de mest kritiska faktorerna vid en bedömning. Ett sätt att behandla osäkerhet är att göra känslighetsanalyser som beräknar hur mycket värdet på en kritisk faktor får variera utan att utfallet blir otillfredsställande. (Persson & Nilsson, 2001)

4. Empiri och analys

Kapitlet inleds med en kort presentation av respondenterna. Vidare följer en sammanställning av empirin som presenteras och analyseras utifrån begreppen företagsspecifika principer, bedömningar, incitament samt upplysningar.

4.1 Respondenter

Nedan följer en kort beskrivning av respektive respondents arbetsuppgifter. Mot bakgrund av att de båda respondenterna önskar vara anonyma, kommer vi att referera till dem som respondent A respektive B.

Respondent A är ansvarig för moderbolagets redovisning, vilket innefattar allt som gäller rapportering och redovisningsfrågor. A arbetar således inte med koncernredovisningen i bolaget. Han har dock tidigare arbetat som revisor inom koncernredovisning samt att han numera är ansvarig för två mindre bolag med koncernmässiga övervärden. I samband med förvärven av dessa bolag har respondent A varit delaktig i bedömningarna av goodwillposternas storlek samt vad dessa kan hänföras till. Eftersom han är ansvarig för de båda bolagen är han även involverad i de årliga nedskrivningsprövningarna av goodwill.

Respondent B arbetar sedan tre år tillbaka som gruppcontroller, vilket innefattar ansvar för ekonomifrågor, den externa redovisningen samt att rapportera till styrelsen. B är dessutom chef för avdelningen Finance and Control som till viss del hanterar bolagets koncernmässiga nedskrivning av goodwill.

4.2 Företagsspecifika nedskrivningsprinciper

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för hur de studerade bolagen hanterar förvärvad goodwill samt deras företagsspecifika principer avseende nedskrivningsprövningen av goodwill.

Bolag A

Respondent A förklarar att förvärvade övervärden identifieras genom den förvärvsanalys som bolaget gör vid förvärvet av ett nytt bolag. Vidare förklarar han att efter införandet av IFRS 3 görs identifieringen av de förvärvade immateriella tillgångarna betydligt mer noggrant än tidigare. Enligt tidigare regelverk var goodwillposterna ofta betydligt större då mer immateriella tillgångar ingick i denna post. Enligt respondent A har bolaget ett annorlunda sätt att hantera de koncernmässiga övervärdena på som skiljer sig från andra bolag. Vid förvärv av ett bolag med övervärden fördelas detta övervärde ut på de kassagenererande enheter som övervärdet är hänförligt till. Enligt A blir det herefter en skillnad i redovisningen jämfört med andra bolag. Bolag A har nämligen valt att då ett förvärv med övervärden genomförs skall detta övervärde läggas till som en extra post i det förvärvade bolagets interna balansräkning. Det förvärvade bolaget får således en eller flera extra poster i den interna balansräkningen som skiljer sig från deras legala redovisning. Syftet med denna metod är enligt respondent A att koncernen på ett smidigt sätt skall kunna hänföra varje övervärde till det enskilda förvärvet där det uppstått. Den totala koncernmässiga goodwillen består således utav de olika övervärdena hänförliga till respektive förvärv.

Respondent A förklarar att bolaget är uppdelat i tre olika divisioner som i sin tur kan delas in i totalt 30 olika kassagenererande enheter. För varje kassagenererande enhet finns det en ansvarig för bedömningen av övervärdena inom enheten varefter divisionscontrollers är ansvariga för de nedskrivningar av goodwill som görs inom de tre olika divisionerna. Det slutliga beslutet av det exakta nedskrivningsbeloppet tas enligt A av divisionschefen och hans controller. Förvärvar man ett stort bolag kan detta enligt respondenten innehålla flera kassagenererande enheter som förväntas generera värde åt flera olika divisioner. Det eventuella övervärde som här förvärvas fördelas mellan de olika kassagenererande enheterna baserat på bland annat hur mycket de kommer att bidra med vinst samt deras omsättning till koncernen. Det kan till exempel gå till enligt följande: En kassagenererande enhet förväntas omsätta 75 procent av den totala omsättningen och vinsten. Fördelningen av goodwill sker då också till 75 procent av den totala förvärvade goodwillposten.

Enligt respondent A använder sig bolaget av en företagsspecifik årlig rapport för att kunna följa upp varje kassagenererande enhet inom koncernen. En av de första summorna i denna rapport som är av intresse är "Business operating income", vilket är skillnaden mellan försäljning och alla löpande kostnader för den kassagenererande enheten. Varje bolag belastas med en kapitalkostnad som baseras på hur mycket rörelsekapital varje kassagenererande enhet sysselsätter. Detta innebär att man tar nettot utav de operativa tillgångarna, där även goodwill ingår, varefter man lägger till en kapitalkostnad som för svenska bolag motsvarar statslåneräntan plus cirka 5 procent. Enligt respondent A är kapitalkostnaden teoretiskt framräknad och behöver därmed inte vara samma som bolagets verkliga finansieringskostnad. Från "Business operating income" dras sedan denna kapitalkostnad, vilket resulterar i ett så kallat TVA-resultat, *Total Value Added*, för den kassagenererande enheten, vilket är det centrala vid en nedskrivningsprövning. Då en kassagenererande enhet uppvisar negativt TVA-resultat använder företaget sig av en avkastningsmodell för att ta reda på huruvida nedgången är tillfällig eller ej. Visar det sig att nedgången endast är tillfällig görs ingen nedskrivning.

Enligt IAS 36 är goodwill föremål för nedskrivning när redovisat värde överstiger återvinningsvärde. Prövning för nedskrivning skall göras årligen eller oftare om det föreligger indikation på värdeminskning. TVA-modellen kan antas ge uttryck för om indikation på värdeminskning föreligger. Vid indikation på värdenedgång beräknas nyttjandevärdet i en avkastningsmodell som visar nuvärdet på framtida prognostiserade kassaflöden. Detta visar på tendenser till inslag av de gamla reglerna som användes innan IAS/IFRS trädde i kraft, där man endast vid indikationer på värdeminskning prövade för nedskrivning. Detta eftersom TVA-modellen används för att se indikationer på nedskrivning och först vid indikationer på nedgång tillämpar man avkastningsmodellen, vilken utgör själva nedskrivningsprövningen då beräkningen av nyttjandevärdet utförs. Detta kan bero på att bedömaren ofta finner trygghet i tidigare erfarenheter kring liknande problem. Beaktat över en längre tidsperiod finns risk att bedömningen görs traditionsenligt och att det därav växer fram en uppsättning strategier, policyfrågor och standardförfaranden (Guvé, 1998). Vidare kan detta ses som en tolkning av reglerna utifrån kulturen. Enligt Westermarck (2006) har varje kultur sin egen kulturspecifika form av redovisning och kulturen är långt mer omedveten än medveten. Det innebär att olika nationer tolkar de nya redovisningsreglerna olika och därför tillämpas de inte helt likartat.

Bolag B

Bolagets årsredovisning för 2005 är den första i enlighet med IFRS. Mot bakgrund av detta förklarar respondent B att då bolaget under det aktuella året inte genomfört några större förvärv som resulterat i övervärden har man inte heller behövt tillämpa de nya värderingsreglerna för goodwill. Framtida förvärv kommer dock att hanteras enligt förvärvsmetoden i enlighet med IFRS 3.

Gällande vilka personer som är delaktiga i nedskrivningen av goodwill förklarar respondent B att processen går genom flera led. Till att börja med gör varje enskilt affärsområde en egen bedömning som presenteras i den lokala styrelsen där man upprättar en rapport som skickas längre upp i organisationen. B förklarar vidare att det inom varje affärsområde kan vara flera olika personer som är involverade i bedömningen av huruvida nedskrivningsbehov föreligger eller ej. Enligt respondenten är det ytterst ekonomidirektören som lägger fram en rapport om de nedskrivningsprövningar som gjorts för att godkännas av bolagets styrelse. I slutändan är det dock alltid VD som har sista ordet. Respondent B förklarar att även om det normalt sett är ekonomer som är ansvariga för sammanställningen av modellen avseende nedskrivningsprövningarna är det dessförinnan ofta andra personer som är delaktiga vad gäller exempelvis den bakomliggande informationen. Nedskrivningsprövningen av goodwill är enligt B en gemensam insats av verksamheten men är beroende av att ett antal ekonomer deltar eftersom prövningen kräver att man är kunnig inom verksamheten. Det kan till följd av att bedömningen sker i flera led vara svårt att i efterhand svara exakt på när och av vem själva beslutet är taget eftersom det inte är något stort steg i bedömningsprocessen utan växer naturligt fram under processens gång (Lekwall & Wahlbin, 2001).

Avseende bolagets företagsspecifika principer hänvisar respondent B till noten i årsredovisningen som skall innehålla en beskrivning av bolagets tillvägagångssätt. B förklarar att noten skall innehålla information om allt som bolaget gör och det som inte tas upp är enbart detaljkunskaper, vilket han inte vill utveckla vidare. Noten beskriver att man uteslutande använder sig av nyttjandevärde vid beräkningen av återvinningsvärde avseende nedskrivningsprövningen. Respondent B säger att man väntar så länge det är möjligt med en nedskrivning, vilket även genomsyras av respondent A:s beskrivning av nedskrivningsprocessen. B menar att en tillfällig nedgång inte behöver resultera i en nedskrivning, eftersom de flesta bolag räknar med att en "normal" marknad kommer att återhämta sig inom en treårsperiod, vilket ligger till grund för beräkningen av nyttjandevärdet. Detta är i enlighet med reglerna eftersom det endast är vid bestående värdenedgång som nedskrivning skall göras. Vidare är det inte tillåtet att återföra en nedskrivning, vilket ytterligare är en bidragande faktor till att avvakta med nedskrivningen. Ponera att man vid en tillfällig nedgång skrivit ned goodwillposten och denna sedan i framtiden återhämtat sig. Detta skulle innebära att man uppnått en rättvisande bild vid nedskrivningstillfället men en missvisande bild av företagens ekonomiska ställning då tillgången återhämtat sig, eftersom man i efterhand inte har möjlighet att återföra nedskrivningen. Istället får nuvarande regelverk följderna att man idag inte ger en rättvisande bild vid en tillfällig nedgång men uppnår en rättvisande bild på lång sikt.

4.3 Bedömningar

Nedan redogörs för vilka bedömningsinslag som förekommer vid en nedskrivningsprövning samt hur osäkerhet och subjektivitet påverkar bedömningen.

Bolag A

Enligt respondent A ligger de största bedömningssvårigheterna vid allokering av övervärdet vid förvärvstillfället eftersom detta till följd av de nya reglerna kräver en mer noggrann analys. Då de immateriella tillgångarna nu skall allokeras grundligare krävs att bedömningarna om dess värde sker tillförlitligt. Gör man fel bedömning här, genom att exempelvis goodwillposten överskattas, kan det senare komma att medföra stötvisa resultat effekter i form av nedskrivningar av goodwill. (Malmqvist, 2006) Enligt respondent A skall goodwillposten fördelas på kassagenererande enheter utefter vad de förväntas generera företaget i form av framtida ekonomiska fördelar. Ett tecken på att goodwillen allokerats fel är när enheterna uppvisar stora skillnader i resultat. Genom att medvetet fördela goodwill fel på de kassagenererande enheterna kan man höja värdeskapandet i vissa kassagenererande enheter och på så vis ge en bättre bild än vad det faktiskt är. Subjektiva inslag i bedömningar minskar tillförlitligheten i den finansiella informationen eftersom det gör att rapporterna vinklas, vilket är ett avsteg från neutralitetskravet i IASB:s referensram. Detta får konsekvensen att de finansiella rapporterna inte uppvisar en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning samt minskar jämförbarheten mellan företag.

Beträffande nedskrivningsprövningen förekommer enligt respondent A inte lika mycket inslag av bedömningar som vid identifieringen av goodwill. Respondenten anser att det inte finns större utrymme för bedömningar eller subjektivitet nu än tidigare eftersom dessa bedömningar även skulle göras innan IAS/IFRS. Bolag A använder sig som tidigare nämnts av en modell, vilken enligt respondenten inte lämnar något större utrymme för bedömningar. Då bolag A i största utsträckning använder sig av nyttjandevärde vid nedskrivningsprövningen, ligger de största svårigheterna enligt respondenten i att bedöma framtiden. Nyttjandevärdet beräknas genom uppskattning av framtida in- och utbetalningar som tillgången förväntas generera verksamheten, vilka skall diskonteras till nuvärde (IAS 36). Respondent A säger att svårigheterna med att göra framtidsprognoser är att historiska siffror används i modellerna. Att använda historiska värden vid framtida prognoser är osäkert eftersom förutsättningarna ändras snabbt och därför blir prognoserna inte tillförlitliga. Enligt A ligger en subjektivitet i vad man tror om framtiden. Respondenten exemplifierar med att beroende på vem man pratar med har de olika uppfattningar om vad man tror om framtiden, exempelvis den klassiska säljaren har ofta en tendens att vara överoptimistisk medan ekonomer ofta är mer försiktiga i sina bedömningar. Enligt Smith (2006) gör ekonomer rätt i att betrakta den bakomliggande informationen till de finansiella rapporterna med ett pessimistiskt förhållningssätt eftersom användarna vilseleds mer av optimistisk information än pessimistisk. Enligt respondenten blir följden av de olika uppfattningarna att det blir ett "stort spann" mellan de olika bedömningarna. Detta ses dock inte som ett hot i företag A då modeller används för beräkning av framtida kassaflöden som minskar utrymmet för bedömningar. Dessutom används i många fall opartiska affärsutvecklare som hjälp vid bedömningar.

I bolag A med många kassagenererande enheter är sannolikheten stor enligt respondenten att bedömningarna sker olika noggrant mellan de olika kassagenererande enheterna då det kan vara olika hur mycket vikt man lägger på modellerna. Respondenten förklarar att då de angivna modellerna används rätt skall inte mycket bedömningar ligga till grund för beslut, utan logiska slutsatser skall kunna göras med modellerna som grund. Detta resonemang styrks även av Guvé (2003) som nämner att den professionella bedömaren agerar genom praxis och

att bedömningen måste stödjas av kalkyler, analyser, expertutlåtande och rationella resonemang. Beslutet som följer bedömningen är vidare en logisk konsekvens av förutsättningarna. (Guvé, 2003)

Bolag B

Beträffande bedömningsproblematiken vid förvärv av goodwill har respondent B ingen erfarenhet eftersom de inte genomfört några större förvärv efter införandet av IAS/IFRS. B förklarar att framtida tron på företaget ligger till grund för nedskrivningsprövningen och att besluten grundar sig i om man tror att marknaden inte kommer att utvecklas som man tänkt sig. Osäkerhetsfaktorer som respondent B benämner är tekniskifte eller att marknaden förändras. För att undvika misslyckade bedömningar nämner Persson & Nilsson (2001) vikten av att öka sin förståelse för den osäkra framtiden eftersom förutsättningarna ständigt förändras av olika omvärldsfaktorer som exempelvis tekniska innovationer, marknadsutveckling och ränteläget är framtiden mycket svår att förutse. Om man har förståelse för konsekvenserna av förändringar i förutsättningarna kan varningssignalerna uppfattas tidigare och utrymmet att agera är större. Med goda analyser som grund kan bedömaren komma långt i sin förståelse. (Persson & Nilsson, 2001)

Respondent B nämner liksom respondent A att nedskrivning inte görs om man bedömer att nedgången endast är tillfällig. Enligt Guvé (1998) krävs för att göra en bedömning, att faktorerna som ligger till grund för beslutet samlas ihop till en helhetsbild och att denna används som beslutsstöd. När man inte skriver ned goodwill vid tillfällig nedgång kan detta ses som att man ser helhetsbilden därför att en nedgång som endast är tillfällig inte påverkat helhetsbilden av hur det går för företaget på lång sikt.

Respondent B anser, liksom respondent A att det inte finns större utrymme för subjektivitet nu än tidigare vid värderingen. Nedskrivningsprövningar gjordes även förut, och trots att de måste göras årligen, är det egentligen ingen skillnad från tidigare. Därmed får man uppfattningen att en mer principstyrd redovisning med större utrymme för bedömningar inte förekommer lika starkt som det var syftat till enligt IAS/IFRS.

De bedömningar man gör vid val av diskonteringsfaktor kan påverka huruvida nedskrivningsbehov föreligger eller ej. IAS 36 reglerar hur man skall bestämma diskonteringsränta. Vad IAS däremot inte reglerar är den tidsfaktorn man skall använda vid beräkning av slutvärde. Detta lämnar utrymme för subjektiva bedömningar vid beräkning av nyttjandevärdet.

4.4 Incitament

Nedan redogörs för vilka incitament som kan påverka bedömningarna avseende nedskrivningsprövningen och vad dessa kan få för konsekvenser på redovisningsinformationens användbarhet som beslutsunderlag.

Bolag A

Respondent A säger att det kan finnas bakomliggande incitament hos beslutsfattarna som kan påverka bedömningarna. Dessa incitament kan drivas av att handla i egenintresse på bekostnad av redovisningsinformationens användbarhet för intressenterna. Respondenten exemplifierar med att de bonus- och lönesystem som företag använder kan stimulera till suboptimering i form av bedömningar som har gynnande effekter på företagsledningens bonus, men vilka missgynnar helheten. Ju högre upp i hierarkin man kommer, desto högre del av lönen är bonusinriktad. A förklarar att då man sitter i ett läge där man ser att en eventuell

nedskrivning är nödvändig, vet man att denna kommer att påverka resultatet och därmed bonuslönen. Bonusen kommer då att påverkas negativt eller försvinna helt. Detta innebär enligt respondenten att bedömningarna styrs av en ovilja från företagsledningens sida att se när det föreligger nedskrivningsbehov. Detta resulterar i negativa effekter på företagets redovisningsinformation då den får ge vika åt företagsledningens vinningslystnad. Informationen blir vinklad då de medvetet påverkar resultatet till sin egen fördel, vilket minskar tillförlitligheten i rapporterna. Redovisningsinformationen blir inte heller jämförbar vare sig över tid eller mellan företag, vilket står i konflikt med kriterierna i IASB:s referensram. Genom att inte göra en nedskrivning då det finns behov har företagsledningen räddat sin bonus till priset av minskad jämförbarhet.

Bolag B

Respondent B berättar, liksom respondent A, att incitament som kan påverka bedömningarna ligger i att företagsledningens bonus kan påverkas av en nedskrivning. Denna är då inte lika benägen att göra en nedskrivning. Respondent B exemplifierar även med det motsatta scenariot där incitamentet ligger i att göra en nedskrivning trots att det inte är nödvändigt för att sänka resultatet. Detta kan bli aktuellt vid till exempel en högkonjunktur då man "har råd" att göra en nedskrivning.

Oavsett vilka incitament som påverkar bedömningarna åt det ena eller andra hållet får det följden att en rättvisande bild av företaget inte uppfylls. Rättvisande bild innebär att redovisningen skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning och resultat.

Detta innebär i slutändan att företagets intressenter, till exempel långivare, konkurrenter och aktieägare, kan bli vilseledda av den vinklade redovisningsinformationen. För att intressenterna skall kunna fatta rätt beslut, förutsätts att informationen är tillförlitlig och korrekt. Följden blir alltså att beslut grundas på felaktigt underlag då incitamenten får styra bedömningarna avseende nedskrivningsprövningen av goodwill.

4.5 Upplýsingar

I detta avsnitt redogörs för vad som enligt respondenterna ligger till grund för variationen i hur utförliga upplýsingar som lämnas.

Bolag A

Enligt respondent A vill man inte lämna mer information än nödvändigt eftersom inte konkurrenterna skall få alltför ingående information om företaget. Detta återspeglas också i bolag A:s årsredovisning, då upplýsingarna är mindre utförliga här än i bolag B:s årsredovisning. Respondent A tror att de flesta företag inte lämnar mer information än vad som är nödvändigt. Det är betydligt större upplýsningskrav nu än tidigare och man talar om det man måste, men inte mer. Det finns dock de företag som vill ligga före andra och fungera som gott exempel, vilka därmed väljer att lämna mer upplýsningar än vad de behöver. Enligt A väljer dock de allra flesta företag att begränsa informationen eftersom man inte vill att konkurrenterna skall få allt för mycket information om företaget.

Bolag B

I en undersökning av Persson och Hultén där 40 årsredovisningar granskades, i syfte att se hur väl företagen lyckats uppfylla upplýsningskraven var bolag B ett av de bättre bolagen. Bolaget har alltså lämnat utförliga upplýsningar i sin årsredovisning. Respondent B säger att de har som målsättning, till skillnad från respondent A, att de vill lämna så mycket

information man kan avseende upplysningar i årsredovisningen. Samtidigt vill man dock inte heller lämna för mycket information eftersom det finns ett inslag av affärsmässighet i det här som gör att man inte vill förklara allt. Respondent B exemplifierar med den nedskrivning man gjort där man vill behålla de bedömningar man gjort för sig själv, eftersom man inte alltid har samma uppfattning som andra.

Balansgången ligger alltså mellan att lämna mycket information för att tillgodose aktieägarnas informationsbehov eller att begränsa informationen för att inte avslöja affärshemligheter för omvärlden. Lämna företaget mycket och detaljerad information underlättar detta för användarna att fatta beslut och främjar kapitalmarknaden. Nackdelen är då att konkurrenterna kan dra fördel av denna information, vilket kan hota företaget. Begränsar man istället informationen till att bara lämna ut minsta möjliga, har man försäkrat sig om att konkurrenterna inte kan dra nytta av information på ett sätt som är ofördelaktigt för företaget.

Vad som blir följderna av att olika företag har skilda syn på upplysningskraven är att jämförbarheten försvåras mellan företag. Det som bolag B lämnat information om, men som eventuellt saknas i bolag A, kan då inte bli föremål för jämförelser. Avslutningsvis kan det, i vissa fall, då företagets upplysningar är bristande innebära att företagets ekonomiska ställning inte avbildas korrekt i redovisningen, det vill säga att man inte ger en rättvisande bild av verksamheten.

5. Slutsats

Här ämnar vi besvara uppsatsens frågeställningar och därigenom uppfylla syftet. Kapitlet avslutas med att författarna ger förslag till fortsatt forskning.

- ***Hur går företag tillväga i praktiken för att beräkna om det föreligger ett nedskrivningsbehov av goodwill?***

För att bedöma huruvida det föreligger en indikation på värdeminskning använder sig bolag A av en modell där den enskilda kassagenererande enhetens resultat framkommer. Då ett negativt resultat framkommer är detta en indikation på att en nedskrivningsprövning är aktuell. Vid nedskrivningsprövningen tillämpas en avkastningsmodell som visar på om nedskrivningsbehov föreligger. Genom denna modell kan företaget bedöma huruvida nedgången är tillfällig eller ej. Visar det sig att nedgången endast är tillfällig, görs ingen nedskrivning. Enligt studien har framkommit att mot bakgrund av att de båda bolagen räknar med att de flesta marknader förväntas återhämta sig väntar man därmed så länge det är möjligt med att göra en nedskrivning av goodwill. Tillfälliga nedgångar resulterar således inte i en nedskrivning.

Att nedskrivningsprövning endast görs om det finns indikation på nedskrivningsbehov visar på ett inslag av de gamla reglerna då prövning endast gjordes vid indikationer på värdenedgång. Enligt de nya reglerna skall en nedskrivningsprövning göras minst årligen oberoende av om indikation för nedskrivningsbehov föreligger eller ej. Detta påvisar att de olika kulturerna som skall tillämpa de nya regler tolkar dem olika och att reglerna därav anpassas till den rådande kulturen samt att bedömaren ofta finner trygghet i gamla erfarenheter.

- ***Vilka bedömningar ligger bakom nedskrivningen och vad får dessa för konsekvenser på redovisningens användbarhet som beslutsunderlag?***

De största bedömningssvårigheterna uppstår enligt bolag A vid förvärvet av goodwill då man skall urskilja immateriella tillgångar mer noggrant än tidigare från övervärdet för att få fram den exakta goodwillposten. Denna bedömning ligger till grund för hur posten kommer att behöva justeras med eventuella nedskrivningar i framtiden. Vidare vid fördelningen av goodwill på olika kassagenererande enheter, ligger bedömningen i hur dessa kommer att generera värde i framtiden. För att posten inte skall behöva justeras i framtiden, förutsatt att inte oväntade händelser inträffar, krävs en noggrann analys av hur de olika goodwillposterna skall fördelas mellan enheterna. Svårigheten med att bedöma hur framtiden kommer att utvecklas är enligt de båda bolagen att man baserar sina prognoser på historiska siffror. Med dagens snabba marknadsutveckling blir historiska siffror snabbt irrelevanta därför att omständigheterna förändras.

Det har framkommit att inslag av subjektivitet förekommer vid nedskrivningsprövningen då det är oundvikligt att värderingarna inte färgas av bedömarens förförståelse och tidigare erfarenheter. Utrymmet för subjektivitet har enligt företagen i studien dock inte blivit större efter införandet av IAS/IFRS eftersom samma prövningar gjordes redan tidigare men inte i

samma utsträckning. Risk finns enligt studien att företagsledningens bonuslöner kan vara ett incitament att avstå från nedskrivning för att rädda bonuslönen trots att nedskrivningsbehov föreligger. Nedskrivning kan även bedömas göras i förebyggande syfte för att man för tillfället "har råd" att sänka resultatet i goda tider. Detta påverkar tillförlitligheten i redovisningsinformationen eftersom den genom att vinklas frångår neutralitetskravet och vilseleder läsaren, vilket i sin tur gör att den inte blir lika användbar som beslutsunderlag. Vidare försvåras jämförbarheten över tiden och mellan företag, vilket får följden att man inte uppnår en rättvisande bild av företags ekonomiska ställning.

- ***Hur ställer sig företag till att lämna utförliga respektive begränsade upplysningar i årsredovisningen avseende nedskrivning av goodwill och vad får detta för konsekvenser för redovisningens användbarhet som beslutsunderlag?***

De studerade företagen ställer sig olika till hur utförliga upplysningar man vill lämna i årsredovisningen. I balansgången mellan öppenhet för intressenterna och att begränsa sig för att inte avslöja värdefull information för konkurrenterna, lägger bolag B största vikt vid att tillgodose kapitalmarknaden genom att sträva efter en öppenhet, medan bolag A vill begränsa informationen. Båda bolagen lämnar däremot inte mer än vad lagen kräver eftersom detta kan få ofördelaktiga konsekvenser genom att konkurrenterna drar nytta av denna information. Eftersom de har olika ståndpunkter vad gäller omfattningen av information tenderar det att försvåra jämförbarheten mellan företag samt att användbarheten som beslutsunderlag resulterar i en ojämnhet.

5.1 Förslag till fortsatt forskning

Efter att ha genomfört denna studie har vi uppmärksammat några områden som vore intressanta att studera närmare:

- Under studien har vi fått intresse för hur kulturella aspekter kan påverka tolkningen av de nya reglerna. Det vore därför intressant att jämföra olika länders tillämpning av IFRS inom Europeiska Unionen för att se huruvida IFRS har lett till den harmonisering av redovisningen som det i grunden var syftat till.
- Diskussioner har förts kring huruvida upphörandet av avskrivningar av goodwill kan komma att leda till att företagen vid en lågkonjunktur kommer att bli tvungna att göra nedskrivning av goodwill, vilket kan komma att resultera i kraftiga svängningar i resultatet. Mot bakgrund av detta vore det därför intressant att efter en lågkonjunktur studera vad konsekvenserna blir då konjunkturen återigen vänder och en återföring av goodwill inte är möjlig.
- I vår studie har framkommit att nedskrivningsprövning av goodwill endast görs vid indikationer på värdenedgång, vilket visar på tendens av de gamla reglerna. Mot bakgrund av detta vore det därför intressant att utföra en liknande studie igen för att se om detta är fallet i fler företag.

6. Källförteckning

Litteratur

Andersen Ib, 1998, *Den uppenbara verkligheten – val av samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur Lund.

Artsberg Kristina, 2005, *Redovisningsteori: - policy och – praxis*, Andra upplagan, Liber ekonomi, Malmö

Bell Judith, 2000, *Introduktion till forskningsmetodik*, Tredje upplagan, Studentlitteratur Lund

Dahmström Karin, 2000, *Från datainsamling till rapport; att göra en statistisk undersökning*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund

Eriksson L.T., Wiedersheim-Paul Finn, 2006, *Att utreda, forska och rapportera*, Åttonde upplagan, Liber ekonomi, Malmö

FAR, (2006), *FAR:s samlingsvolym 2006 Del 1*, FAR förlag AB, Stockholm

Guvé Bertil, 2003, *Att bestämma sig utan grund*, Kristianstads boktryckeri AB, Kristianstad

Lekwall Per, Wahlbin, 2001, *Information för marknadsföringsbeslut*, Fjärde upplagan, IHM Publishing, Göteborg

Lönnqvist Rune, 2005, *Årsredovisningar i koncerner*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund

Merriam B. Sharan, 1994, *Fallstudien som forskningsmetod*, Studentlitteratur, Lund

Nilsson Henrik m.fl., 2002, *Företagsvärdering: en fundamental analys*, Studentlitteratur, Lund

Patel Runa, Davidsson Bo, 2003, *Forskningsmetodikens grunder, att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund

Persson Ingvar, Nilsson Sven-Åke, 2001, *Investeringsbedömning*, Sjätte upplagan, Liber ekonomi, Malmö

Smith Dag, 2006, *Redovisningens språk*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund

Thomasson Jan m.fl., 2003, *Den nya affärsredovisningen*, Fjortonde upplagan, Liber ekonomi, Malmö

Trost Jan, 2005, *Kvalitativa intervjuer*, Tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund

Artiklar

Arnell Göran, 2004-04-06, *Nya regler för redovisning av goodwill*, KPMG, Stockholm. Hämtad 2006-11-13 från <http://www.kpmg.se/pages/101345.html>

Gauffin Björn, Nilsson Sven-Arne, 2006, *Rörelseförvärv enligt IFRS*, Balans, nr 8-9,

Lagerström Bo, Nicander Cecilia, 2006, *Redovisning enligt IFRS*, Balans, nr 6-7

Malmqvist Peter, 2006-10-20, *Ansvarslöst att sluta övervaka redovisningen*, Dagens Industri, Hämtad 2006-11-15 från <http://www.ad.se.ezproxy.ub.gu.se/index.php?serv=nyhetsarkiv>

Persson Lars-Erik, Hultén Karin, 2006, *Redovisning enligt IFRS, Tre "heta" IFRS-områden*, Balans, nr 6-7

Träff Lars, Clemetson Peter, 2005-08-22, *Redovisning kan inte lagas enbart efter "kokboken"*, Dagens industri, Hämtad från mikrofilm, Kurs och Tidningsbiblioteket, Göteborgs Universitetsbibliotek 06-11-28

Törning Eva, 2006, *Avskrivning av goodwill– enligt god svensk redovisningssed*, Balans, nr 2

Westermarck Christer, 2006, *Professionellt omdöme i stället för EU:s redovisningsstandard?*, Balans, nr 5

Elektroniska källor

Deloitte, 2005, *En guide till IFRS 3*, Hämtad 2006-12-04 från http://news.deloitte.se/material/Guide_IFRS3.pdf

Ernst & Young AB, 2004, *Guide till IFRS 3* Hämtad 2006-11-29 från http://www.ey.com/GLOBAL/content.nsf/Sweden/IFRS_Guide_3_Forvarvsmetoden

Lagar och förordningar

IAS 36, Nedskrivningar

IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter

IFRS 3, Rörelseförvärv

ÅRL 1995:1554.

Övrigt

Barksjö, Jenny, 2006, *Redovisningens kvalitet efter införandet av IFRS – vilken påverkan har de nya principerna för redovisning av goodwill*, Magisteruppsats i externredovisning och företagsanalys, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet

Guvé Bertil, 1998, *Bedömning av industriella utvecklingsprojekt*, Licentiatavhandling, Institutionen för industriell ekonomi och Organisation, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm

Pettersson Anna-Karin, 2005, *IAS 36 Nedskrivningar*, Bokutkast, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet

Bilaga

Intervjufrågor

- Vill du börja med att berätta kort om din arbetsituation? Vad har du för arbetsuppgifter? Hur länge har du arbetet med detta? Är du själv involverad i frågor som rör värdering/nedskrivning av goodwill?
- Vilka befattningar har de personer som är involverade i värdering/nedskrivning av goodwill och på det sättet avgör storleken på nedskrivningen?
- Har koncernen företagsspecifika principer, policies eller värderingsmodeller som ni följer avseende värdering/nedskrivning av goodwill, och vad innebär dessa i så fall?
- Vid uppkomsten av goodwill uppstår det ett spelrum för företaget vid identifieringen av de immateriella tillgångarna ur övertärdet. Var ligger de största bedömningsvårigheterna och vad blir konsekvenserna utav dessa?
- Vilka viktiga antaganden och bedömningar ligger bakom en nedskrivning?
- Vilka inslag av osäkerhet och svårigheter i precision avseende nedskrivningsbeloppet uppkommer?
- Vad kan det finnas för olika faktorer som kan påverka bedömningarna i olika riktningar?
- Anser du att det finns större utrymme för subjektivitet nu än tidigare i värderingen av goodwill? På vilket sätt kan man utnyttja detta spelutrymme till sin fördel? Och vad finns det i så fall för konsekvenser av det för företaget och andra intressenter?
- Vilka incitament finns det för att lämna mycket information avseende nedskrivningarna respektive begränsa informationen?